

Toelichting bij het programma

LECK Congres

***Tien jaar Samen tegen kindermishandeling
Een 10 jaars blik op het LECK***

7 maart 2024

LECK

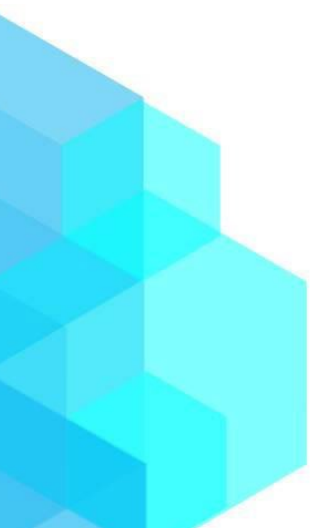
LANDELIJK
EXPERTISE CENTRUM
KINDERMISHANDELING

Inhoud

1	Welkom.....	3
2	LECK(ERE) TRACK.....	3
3	Een 10 jaars blik op seksueel geweld.....	3
4	Een cultureel perspectief op kindermishandeling (migratieproblematiek deel 1).....	3
5	Hoe ga je in gesprek over kindermishandeling met ouders uit nieuwkomersgezinnen? (migratieproblematiek deel 2)	4
6	De herziene KNMG-meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld.....	4
7	Contact vereist contact: resultaten van onderzoek naar wel en niet vanzelfsprekende samenwerking tussen school en Veilig Thuis.....	5
8	Voorstelling "Waar geen woorden voor zijn"	6
9	Hoe worden LECK-adviezen gebruikt in het strafrecht en wat is het verschil tussen het straf- en civiel recht?	6
10	'Doe LECKer mee' Letsels en casuïstiek.....	6
11	Mensenhandel, ziet u het in uw praktijk?.....	7
12	De belangrijkste uitdaging voor de preventie van kindermishandeling voor de komende 10 jaar is... ..	7
13	"Spoken dance"	7
14	Afsluiting.....	8

1 | Welkom

Spreker: Dagvoorzitter Drs. I.M.B. Russel (Ingrid), voorzitter LECK, kinderarts sociale pediatrie UMCU
Tijd: 09.00-09.15 uur

2 | LECK(ERE) TRACK

Spreker: Prof. dr. E.M. van de Putte (Elise), voorzitter LECK, kinderarts sociale pediatrie UMCU
Tijd: 09.15-10.00 uur
Inhoud: Het LECK bestaat nu 10 jaar. In deze presentatie laat Elise van de Putte zien wat het LECK in 10 jaar aan casuïstiek heeft beoordeeld en welke ontwikkelingen daarin zichtbaar zijn. Ze kijkt vooruit naar de komende 10 jaar in de aanpak van kindermishandeling. Welke plaats neemt het LECK in, welke ontwikkelingen en uitdagingen verwacht ze in de brede aanpak van kindermishandeling? En tot slot: wat biedt de tweede editie van het medisch handboek?

3 | Een 10 jaars blik op seksueel geweld

Spreker: Dr. I. Bicanic (Iva), klinisch psycholoog, Centrum Seksueel Geweld/UMCU
Tijd: 10.00–10.30 uur
Inhoud: In deze presentatie zal Iva Bicanic terugkijken naar, wat hebben we in 10 jaar bereikt op het gebied van seksueel geweld en waar staan we over 10 jaar.

4 | Een cultureel perspectief op kindermishandeling (migratieproblematiek deel 1)

Spreker: Prof. dr. J.H.L. Janssen (Janine), Avans, Centre of expertise, veiligheid en veerkracht, Politieacademie, Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld en de Open Universiteit
Tijd: 11.00–11.30 uur
Inhoud: In Nederland denken veel mensen dat een kind een persoon is die nog geen 18 jaar oud is. Aan de hand van voorbeelden van eengerelateerd geweld zal Janine Janssen laten zien dat dat lang niet in alle gezinnen en families zo gedefinieerd wordt wie een kind is. Het komt voor dat minderjarige jongens als mannen worden gezien die met instemming van de familie de gangen van hun meerderjarige zussen nagaan. Janine Janssen zoomt in op de vraag aspecten in deze families de vraag beantwoord wordt wie kind is. Welke culturele aspecten spelen daarbij een rol? Ook gaat zij in op de vraag in hoeverre hulpverleners met deze visie op kinderen in hun werk rekening dienen te

houden.

5 | Hoe ga je in gesprek over kindermishandeling met ouders uit nieuwkomersgezinnen? (migratieproblematiek deel 2)

Spreker: Drs. I. van den Elsen (Ingrid), senior adviseur/projectleider stichting Pharos
Tijd: 11.30-12.00 uur
Inhoud: Als professional die werkt met jonge kinderen (en gezinnen) heb je een belangrijke taak om signalen op te pikken als het in een gezin (even) minder goed loopt. Als je werkt met nieuwkomersgezinnen is het extra belangrijk dat je je bewust bent van je eigen culturele bagage, en hoe dit invloed heeft op je handelen als professional en het oordeel dat jij vormt. Door nieuwsgierig en oprecht geïnteresseerd te zijn in de invloed van cultuur op opvoeding binnen deze gezinnen kun je beter duiden of er daadwerkelijk signalen zijn van kindermishandeling of dat een gezin extra ondersteuning nodig heeft.

In deze workshop/lezing deel ik de inzichten uit onze verkenning naar het toepassen van de meldcode kindermishandeling bij nieuwkomersgezinnen door professionals uit de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs en veilig thuis. Vervolgens is er ruimte voor de deelnemers om kort in gesprek te gaan over wat zij in hun dagelijkse praktijk tegenkomen en wat zij zelf kunnen doen om het onderwerp van kindermishandeling te adresseren bij nieuwkomersgezinnen.

6 | De herziene KNMG-meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld

Sprekers: mr. K. Zetsma (Katrien), adviseur gezondheidsrecht Artsenfederatie KNMG en E. Burgering, MSc (Ellen), algemeen beleidsadviseur Artsenfederatie KNMG
Tijd: 12.00-12.30 uur
Inhoud: Ellen Burgering, algemeen beleidsadviseur en Katrien Zetsma, adviseur gezondheidsrecht bespreken de herziene KNMG-meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld. Welke wijzigingen zijn er ten opzichte van de editie uit 2018? Zo zijn o.a. de artikelen 6, 7, 8 en 9, informatieverstrekking op verzoek, veranderd en is er meer aandacht voor de toepassing van de meldcode in de GGZ en de sector gehandicaptenzorg. De 5 stappen uit het Stappenplan (vermoeden van) Kindermishandelingen huiselijk geweld, worden kort besproken. Welke stappen zijn verplicht? En wat moet je bijvoorbeeld doen als je een van de ouders van je patiënt niet kan bereiken? Ook wordt het Stappenplan informatieverstrekking op verzoek van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming of Gecertificeerd Instelling doorgelopen. Wat wordt bedoeld met (meld)recht en de plicht om informatie te verstrekken? En als je al toestemming van betrokkenen hebt, kan je dan gewoon de informatie verstrekken? Verder komt het Stappenplan informatieverstrekking op verzoek van politie/justitie aan de orde. Moet je informatie verstrekken aan de politie?

En zo ja, welke informatie? Kan je de informatieverstrekking ook via een forensisch arts laten doen? Moet je betrokkenen informeren? En als je eigen veiligheid in gevaar is? Tot slot is tijd ingepland voor het stellen van vragen.

7 | Contact vereist contact: resultaten van onderzoek naar wel en niet vanzelfsprekende samenwerking tussen school en Veilig Thuis

- Spreker:** Dr. C. Hoefnagels (Cees), Lectoraat Jeugd van het Kenniscentrum Sociale Innovatie, Hogeschool Utrecht
- Tijd:** 12.30-13.00 uur
- Inhoud:** Geen kind is hetzelfde, geen ouder is dezelfde. Maar ook geen leerkracht is dezelfde en geen school is dezelfde als het gaat om de aanpak van kindermishandeling. Dit is een van de conclusies van recent onderzoek. Anders gezegd: Variatie is de norm. Maar is er dan niets algemeen te zeggen over de aanpak van kindermishandeling door deze belangrijke professionals? Professionals die 'hun' kinderen bijna dagelijks zien en het enorm belangrijk vinden hoe hun kinderen in hun vel zitten, maar door wie de weg naar Veilig Thuis zo zelden gelopen wordt. Terwijl ook het kind dat mishandeld wordt in hun klas zit, vrijwel alle kinderen van vier jaar of ouder bij hun leerkrachten in de klas zitten.. Naast ouders zijn er meestal geen andere opvoeders met wie kinderen zoveel live contact hebben als met hun leerkracht (in de basisschoolperiode ruim 7.500 uur). Leerkrachten doen vaak veel meer dan hun vak uitoefenen: zij vinden de kinderen in hun klas echt belangrijk. In het curriculum van het primair onderwijs nemen gedrag, veiligheid en gezondheid van kinderen een grote plaats in. De hoge contactfrequentie over een langere periode en mogelijke vertrouwensband tussen leerkracht en kind zouden in beginsel een uitstekende uitgangspositie kunnen verschaffen om de communicatie tussen leerkracht en kinderen met ernstige ontwikkelingsbedreigingen op gang te brengen. Op basis hiervan zou men kunnen veronderstellen dat (zeker basisschool-) leerkrachten de eersten zouden zijn die kunnen signaleren als het thuis goed mis is. Maar als het gaat om het doen van meldingen bij Veilig Thuis (VT), dan is de werkelijkheid echter anders. Sinds jaar en dag (Bureaus Vertrouwensartsen en AMK) doet het onderwijs als geheel relatief weinig meldingen van (vermoedens van) kindermishandeling. Hoe kan dat toch?

In deze lezing wil ik een inkijkje geven in de context, de overwegingen en het hart van leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs bij de aanpak van kindermishandeling. In het kader van een onderzoek zochten medewerkers van VT in zes VT regio's contact met deze professionals. In ruim 50 interviews vertelden leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs over hun rol, competenties, het gebruik van de meldcode, en over de taakverdeling binnen school. Maar ook over professionele conflicten, zoals hun worsteling met de vraag naar waar hun verantwoordelijkheid begint en eindigt, hun, vaak langdurig, gevecht met de waarheid (is er wel sprake van kindermishandeling?) en over hun balanceer act met de ouders van het mogelijk mishandelde kind: hoe het vertrouwen van ouders te bewaren, *in the interest of the child*, en persoonlijk ervaren onveiligheid als gevolg van hun actie. Zij rapporteerden over wat hen helpt en wat hen hindert, en verhinderd heeft, om contact op te nemen met VT. En

daar hun beeld van VT bij, maar ook het beeld van de ouders over VT, en de vermenging daarvan. Zij vertelden over hun beleving van de terugkoppeling door VT aan school na een melding. En over het melden en het waarom van bewust niet-melden van vermoedens van kindermishandeling bij VT, en het alternatief voor scholen daarvoor. Eigenlijk leerde appelleerde Henri Kempe in the Battered Child Syndrome in 1962 al aan het belang van communicatie, met het werkwoord 'tell' in zijn historische passage "*The [broken] bones tell a story the child is too young or too frightened to tell*". Kindermishandeling beschouw ik een probleemgebied waarbij we ons geen communicatieve obstakels kunnen permitteren. Zeker niet tussen professionals met een groot hart voor kinderen. Vervolgonderzoek leerde dat het mogelijk is om aan een belangrijke knop te draaien, namelijk die van de perceptie van leerkrachten over VT, en zo een van deze obstakels weg te nemen. En zo de veiligheid van en liefde voor kinderen vaker en eerder een kans geven dan nu.

8 | Voorstelling "Waar geen woorden voor zijn"

- Sprekers:** Een voorstelling die gaat over seksueel misbruik, door theatergroep "Jonge Klei"
- Tijd:** 14.00-14.45 uur en 15.15-16.00 uur
- Inhoud:** "Waar geen woorden voor zijn" is een voorstelling door theatergroep "Jonge Klei", die gaat over seksueel misbruik bij kinderen. Iemand die je goed kent doet vreemde dingen met je die niet fijn zijn. Je bent kind en je hebt er geen woorden voor. De ander zegt dat het erbij hoort. Maar jij bent bang, alleen en durft er met niemand over te praten. Wat betekent het om zo'n groot geheim te dragen. Een voorstelling over schuld, schaamte en loyaliteit.

9 | Hoe worden LECK-adviezen gebruikt in het strafrecht en wat is het verschil tussen het straf- en civiel recht?

- Spreker:** Mr. I. Doves (Ingeborg), Officier van Justitie te Den Haag – Taakaccent Kindermishandeling/Voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad OM O&V Team 2
- Tijd:** 14.00-14.45 uur en 15.15-16.00 uur
- Inhoud:** Hoe wordt er vanuit het OM gekeken naar LECK-adviezen in civiel en strafrecht.

10 | 'Doe LECK'er mee' Letsels en casuïstiek

- Sprekers:** Dr. H.G.T. Nijs (Huub), forensisch arts, aandachtsgebied minderjarige Nederlands Forensisch Instituut (NFI)/LECK
Drs. C.M. Hartdorff (Caroline), fellow sociale pediatrie Amsterdam UMC/kinderarts NFI
- Tijd:** 14.00-14.45 uur en 15.15-16.00 uur
- Inhoud:** De samenwerking tussen aanvragend arts, LECK-kinderarts en forensisch arts van het NFI leidt tot een LECK-advies. Met beeldvorming van het letsel (lichtfoto's en/of radiologische beeldvorming) als basis, zonder context, maar

met eventueel genoemde toedracht(en), wordt op basis van beschikbare literatuur en expert opinion een LECK advies gevormd.

In deze parallelsessie werken we, op een interactieve wijze, vanuit typering en duiding van verschillende letsels, via literatuur en expertise naar een LECK advies toe.

Hoe onderscheiden we **onderhuidse bloeditstortingen** van archipelvlekken?

Welke vragen roepen aantal en locatie(s) van bloeditstortingen op een bepaalde leeftijd op?

Welke kenmerken van **brandwonden** zijn waarschijnlijker onder de hypothese toegebracht dan onder de hypothese accidenteel ontstaan?

Welke benadering vraagt een **fractuur** vastgesteld op zuigelingenleeftijd? Wat is de rol van een kinderradioloog hierbij?

Dit zoeken we LECKer samen uit met jullie als experts in de zaal middels een catchbox en een interactieve quiz.

11 | Mensenhandel, ziet u het in uw praktijk?

- Sprekers:** J. van Leeuwen (Jelske), Fairwork en C. Kelderman (Chemelle), BLOOM and Be You
- Tijd:** 14.00-14.45 uur en 15.15-16.00 uur
- Inhoud:** Slachtoffers van mensenhandel komen geregeld met klachten bij artsen. Signalen hiervan worden echter vaak gemist door artsen. Logisch ook, want het is moeilijk te herkennen. Om die reden neemt Jelske van Leeuwen, werkzaam bij Fairwork, u in deze workshop aan de hand van enkele belangrijke pijlers mee. Allereerst, wat zijn de signalen van mensenhandel? En daarnaast, welke veilige vragen kunt u stellen om een mogelijke uitbuitingssituatie in kaart te brengen. Maar ook komt een goede en adequate doorverwijzing aan bod, bij vermoedens en signalen van mensenhandel. De workshop completeren we met het verhaal van Chemelle Kelderman van Bloom and Be You, ervaringsdeskundige op het gebied van seksuele uitbuiting. Mensenhandel, ziet u het in uw praktijk?

12 | De belangrijkste uitdaging voor de preventie van kindermishandeling voor de komende 10 jaar is...

- Spreker:** Dr. M.A.J.M Trijbels-Smeulders (Monique), medisch directeur LECK
- Tijd:** 16.30-16.40 uur

13 | "Spoken dance"

- Danser:** Virgil Ciano
- "De spoken dance"
- Tijd:** 16.40-16.50 uur

14 | Afsluiting

Spreker: Drs. I.M.B. Russel (Ingrid), LECK-kinderarts en kinderarts sociale pediatrie
UMCU

Tijd: 16.50-17.00 uur

